

Barnstadsdel Norra Sofielund

Nämndsuppdrag 2025

Organisation/Förvaltning

Avdelning/Enhet

Upprättad

Version

Ansvarig

Fastighets- och gatukontoret

Kvalitet och strategi

2025-12-18

1

Avdelningschef Maria Hultin

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte	4
Bakgrund	4
Dialogarbete	5
Definition av barnstadsdel	5
Nulägesanalys	11
Områdesbeskrivning	11
Verksamheter och aktörer	14
Infrastruktur och flöden	16
Rumslig analys	19
Gröna miljöer	20
Vision och vägen framåt	22
En Bullerbyvision	22
I riktning mot målbilden	24
Slutsatser och rekommendationer	26
Epilog	27
Budget 2026	27
Åtgärdsplan 2026-2027	27
Åtgärdsplan 2028-2030	28

Inledning

Tekniska nämnden beslutade den 28 januari 2025 att ge fastighets- och gatukontoret i uppdrag att utreda möjligheten att utveckla Sveriges första barnstadsdel i norra Sofielund, där barnperspektivet ska vara ledande för stadsmiljön.

Den 1 april 2025 antog tekniska nämndens arbetsutskott uppdragsbeskrivningen. Denna sammanställning sammanfattar det arbete som gjorts under 2025, med att utreda och planera för Sveriges första barnstadsdel. Texten här är i flera delar en sammanfattning av rapporten *Barnstadsdel Norra Sofielund (2025)*¹. Den rapporten utgör bilaga till denna slutrapportering av nämndsuppdraget.

Syfte

Syftet med uppdraget har varit att utreda hur befintlig miljö i norra Sofielund kan utformas och planeras utifrån barnens perspektiv. Målet är att skapa trygga, gröna, bilfria zoner där barn och unga kan leka och röra sig på ett friare sätt.

Lärdomarna från arbetet i norra Sofielund ska kunna användas framåt i andra stadsutvecklingsområden och bidra till en mer hållbar och inkluderande stadsutveckling där barnen står i fokus.

Bakgrund

Det finns flera goda anledningar till att Norra Sofielund är ett passande område för att bli en barnstadsdel. Det är ett område med flera och stora kontraster. Det finns småskalig bebyggelse med tät stad och ett rikt civilsamhälle. Samtidigt finns upplevd otrygghet samt en hög andel barn som i sin vardag möter fysiska barriärer som begränsar deras rörelsefrihet. Området är idag en plats där många barn vistas. Det finns flertalet skolor, förskolor, en fritidsgård, bibliotek och kulturverksamheter i området. Samtidigt är gaturummen ofta anpassade för biltrafik snarare än för lek, möten och trygg gång- och cykeltrafik.

¹ *Barnstadsdel Norra Sofielund*. Spacescape & Växtväcket, 2025. I denna rapport återfinns relevanta vetenskapliga referenser för all fakta i föreliggande text.

Utifrån tidigare initiativ har det vuxit fram en stark lokal vilja att förbättra barnens utemiljöer. Förslaget om att utveckla en barnstadsdel i Norra Sofielund vilar på denna grund, med ambitionen att utveckla trygga, gröna, bilfria zoner där barn kan röra sig fritt, leka, påverka och mötas över generationer.

Dialogarbete

Ett omfattande dialogarbete har genomförts under året inom ramen för uppdraget. Nedan punkter sammanfattar hur såväl berörda förvaltningar, viktiga aktörer och medborgare som skolorna, barnen och ungdomarna i området har involverats i arbetet.

- Intervjuer med Byalaget Sofia, BID Sofielund, Växtväcket, Sofielunds fritidsgård, Garaget (stadsdelsbiblioteket), samt Sofielundsskolan har genomförts.
- Avstämning med serviceförvaltningen, förskoleförvaltningen, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, fritidsförvaltningen, kulturförvaltningen och MKB har gjorts.
- Kastanjeskolans fritids (7-12 åringar), Sofielundsskolans fritids (8-9 åringar), samt Sofielunds fritidsgård (15-åringar) har involverats i arbetet.
- Fysiska stationer i området och en digital karta har gett invånarna (barn, unga och familjer) en möjlighet att bidra.

Definition av barnstadsdel

I uppdraget har ambitionen varit att närma sig en definition av begreppet barnstadsdel i en lokal kontext. För att försöka definiera vad en barnstadsdel innebär har fastighets- och gatukontoret utgått från en modell som har sin grund i forskning om vad en barnvänlig stad innebär.

En modell att utgå ifrån

Modellen baseras på de två dimensionerna *tillgång till aktiviteter* och *grad av självständig rörelse* och kombinerar dessa till fyra hypotetiska typområden: *Ödemark*, *Bullerby*, *Cell* och *Glashus*, där Bullerby är att betrakta som den ideala i termer av barnvänlighet, och är utgångspunkten för vad fastighets- och gatukontoret ramar in som en barnvänlig stadsdel.

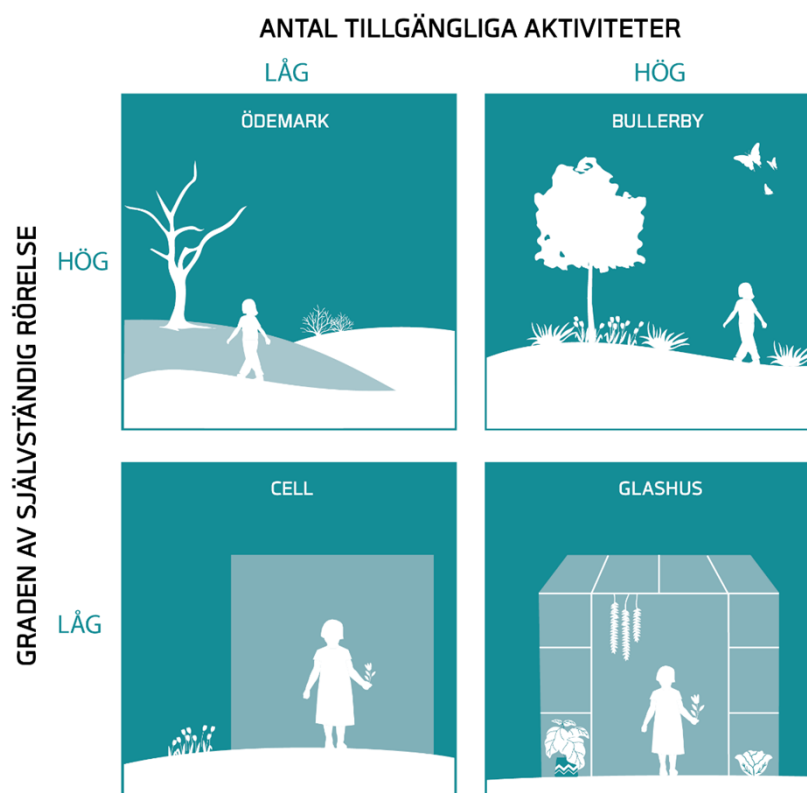

Illustration: Spacescape 2025

Bullerbymiljöer och Glashus kan erbjuda ett lika stort och varierat utbud av aktiviteter, men skillnaden ligger i barns faktiska möjlighet att ta del av dem. I Bullerbymiljöer är aktiviteterna tillgängliga för barn på egen hand, tack vare trygga miljöer och hög rörelsefrihet. En Bullerby kan exempelvis ligga i nära anslutning till en urban stadskärna med ett rikt aktivitetsutbud som barn själva kan nå. Själva stadskärnan kan däremot fungera som ett typiskt Glashus – ett område med många och diversifierade aktiviteter, men där barn inte tillåts eller kan röra sig självständigt på grund av trafik, otrygghet eller sociala begränsningar.

I områden som kategoriseras som Cell eller Ödemark råder i stället brist på aktiviteter och barnanpassade miljöer, ofta till följd av låg befolkningstäthet eller ensidig markanvändning. I en Ödemark är barns rörelsefrihet relativt stor, men eftersom utbudet av aktiviteter är litet blir friheten av begränsat värde. Så kallade sovstäder, som till stor del består av bostäder och få målpunkter, är typiska exempel. I områdestypen Cell är aktivitetsutbudet lika begränsat, men därutöver är barns rörelsefrihet kraftigt inskränkt, vilket

innebär att barn varken har tillgång till aktiviteter eller möjlighet att utforska sin närmiljö på egen hand.

Eftersom rörelsefrihet – modellens ena axel – inte enbart styrs av fysiska faktorer som trafik, utan även av sociala faktorer såsom rädsla, oro och rådande normer, är områdestyperna inte strikt platsbundna. Två grannbarn i samma hus kan därmed växa upp under helt olika förutsättningar och befinna sig i olika områdestyper, exempelvis i en Cell eller ett Ödeland, alternativt i ett Glashus eller en Bullerby, beroende på hur deras rörelsefrihet och möjligheter till aktiviteter faktiskt ser ut.

Barn i olika åldrar

För att kunna definiera och utveckla en barnstadsdel krävs även en gemensam förståelse för vilka barn som avses och vilka behov de har i olika åldrar. Förvaltningen har i uppdraget utgått från en indelning i tre åldersgrupper, där barnen inom respektive grupp har liknande förutsättningar utifrån Bullerbymodellens två dimensioner – rörelsefrihet och aktiviteter.

- **Yngre barn i åldern 0–6 år** är i behov av trygga, lekbara och överblickbara miljöer i direkt anslutning till bostaden. Planeringen tar utgångspunkt i att barn i denna ålder behöver vistas nära hemmet och i någon form vara under uppsikt av vuxna. Fokus ligger därför på gårdsliknande gator, närlekplatser och miljöer som stimulerar lek och upptäckande i det lilla formatet.
- **Skolbarn i åldern 6–12 år**, främst i låg- och mellanstadiet, söker mer utmanande lekredskap och varierade miljöer som uppmuntrar till rörelse och utforskande. I planeringen antas denna grupp kunna röra sig mer självständigt inom den egna stadsdelen, både till fots och med cykel. Det ställer krav på sammanhängande, trafiksäkra stråk och tydliga målpunkter som stärker barnens rörelsefrihet och självständighet.
- **Tonåringar från 13 år och uppåt** behöver miljöer som stödjer både fysisk aktivitet och social interaktion. I planeringen utgår man från att tonåringar rör sig även utanför den egna stadsdelen, vilket ger möjlighet att mötas på mer centrala platser som samlar unga från flera stadsdelar. För denna grupp är tillgången till attraktiva

mötesplatser, aktivitetsytor och goda kopplingar till stadens större stråk och noder särskilt viktig.

Utformningsnivåer för en barnstadsdel

Ett antal utformningsprinciper är avgörande för var och en av tre identifierade nivåer för att ett område ska kunna definieras som en barnstadsdel. Dessa nivåer är *områdesnivå*, *gatunivå* och *platsnivå*. Utöver detta tillkommer en *grannskapsnivå*. Nivåerna kopplas även samman med åldersgrupperna ovan utifrån vilken ålder som förväntas vara den viktigaste målgruppen att designa efter.

I arbetet har en rad olika exempel från olika håll i världen analyserats utifrån hur man har arbetat på dessa olika nivåer. Exempelen redovisas i punktform nedan, och bifogas i bilagan.

Områdesnivå

Primär målgrupp: Skolbarn

- **Bilfri.** Genomfartstrafik förbjuds och parkering förläggs i områdets utkanter. Endast nödvändig nyttotrafik tillåts inom området, och då i en hastighet som motsvarar gångfart, det vill säga maximalt 10 km/h.
- **Integrerad lek.** Leken är en del av de offentliga rummen och stadsdelens mötesplatser i stället för att enbart vara förpassad till monofunktionella och inhägnade lekplatser.
- **Tydlighet.** Barnstadsdelens utbredning och entréer markeras på ett sätt som gör det övertydligt för alla trafikanter och förbipasserande, såväl vuxna som barn, var den börjar och slutar. Gestaltningen anpassas efter barns uppfattningsförmåga.
- **Tillgänglig grönska.** Träd, gräsytor, planteringar och blommor som är åtkomliga för barn att utforska självständigt finns tillgängligt.

Exempel från omvärlden: stadskärnan i Pontevedra, superblocs i Barcelona, leknätverk i Antwerpen, Kings Cross Central i London, Bo01 i Malmö, stadsdelar i Rotterdam, samt supergrätzl i Wien.

Gatunivå

Primär målgrupp: Yngre barn

- **Platskvaliteter.** Designen av stadsdelens lokalgator utgår från ett plats- snarare än transporttänk som bygger på att grannskapets vuxna och barn möts och spenderar tid på bostadsgatorna.
- **Lesignaler.** Barn stimuleras genom att gator har element och detaljer i deras höjd som uppmuntrar till lek och fantasi och som gör det möjligt att balansera, klättra, hoppa och orientera sig på promenader.

Exempel från omvärlden: trafikreglering i Woonerf i Nederländerna, skolgator i Paris.

Platsnivå

Primär målgrupp: Samtliga

- **Vuxna i närheten.** Platser som kombinerar ytor och aktiviteter för olika åldrar gör det möjligt för föräldrar att ha uppsikt över barn samtidigt som de ägnar sig åt egna sysslor. Tillgängliga verksamheter och bostäder med entréer och förgårdsmark i gatan gör att barn kan känna sig trygga med att det finns hjälp att få om något händer.
- **Yta för fri lek eller häng.** Större ytor som gör det möjligt för barn och tonåringar att både hänga och röra sig mer fritt kompletterar lek och vistelse på lokalgator.
- **Olika grad av aktivitet.** Platserna är utformade så att besökare kan välja i vilken grad de ska delta, se och synas.

Exempel från omvärlden: Trädgårdslek i Stockholm, skatecafé i Amsterdam, Hernings fotbollsexperiment samt torgbildningar i Madrid.

Grannskapsnivå

Primär målgrupp: Samtliga

- **Tillit.** I stadsdelar med ett ömsesidigt förtroende bland invånarna ökar föräldrars villighet att låta sina barn vara ute på egen hand. I en stadsdel där man engageras i ett gemensamt projekt med delat ansvar kan tilliten öka.
- **Frihetsnorm.** En samsyn kring barns rörelsefrihet behövs för att föräldrar på bred front ska känna sig bekväma med att låta sina barn röra sig fritt. Det förenklas av ett grannskap med etablerade kontaktvägar och fysiska eller digitala mötesplatser där tankeutbyten och diskussioner kan ta plats.

Exempel från omvärlden: levande gator i Oslo, Blockparty i USA, samt Leefstraat i Gent.

Illustration av barnstadsdel

En enkel illustration som kan ge riktning för ett genomförande av Barnstadsdel Norra Sofielund har tagits fram. Här tydliggörs de grundläggande utformningsnivåerna och de principer som behöver vara rådande för fortsatt arbete.

Illustration: Spacescape 2025

Nulägesanalys

Norra Sofielund är placerad i Malmös mittpunkt, med stark identitet, men också med fysiska barriärer och sociala utmaningar. Området är egentligen ingen stadsdel i sig själv, utan är en del av stadsdelen Innerstaden i Malmö och avgränsas av Nobelvägen, Lönngatan, Lantmannagatan och Amiralsgatan i höjd med Nobeltorget.

Illustration: Växtvärket 2025

Områdesbeskrivning

Området är centralt och attraktivt beläget mitt i Malmös geografiska mittpunkt och präglas av både småskalig bebyggelse, flerfamiljshus, verksamhetslokaler och äldre trähus eller tegelhusmiljöer. Trots sin närhet till Möllevången, Folkets Park och andra stadsdelar upplevs Norra Sofielund ofta som en egen liten stad i staden, en plats med stark identitet. Det finns en mängd viktiga målpunkter inom området, inte minst för barn och unga.

Illustration: Växtvärket 2025

Sofielunds historia

Sofielunds utveckling löper från jordbruksmark till arbetarförstad och vidare till dagens mångkulturella stadsdel i Malmö. Sofielund uppstod på mark som tillhörde Skabersjö gods. Järnvägen delade området i Norra och Södra Sofielund och blev avgörande för gatunätets utformning. Under slutet av 1800-talet började småhus byggas och området fick karaktären av en arbetarförstad. Den billiga tomtmarken, lägre skatter och färre regler lockade människor att bosätta sig där, och området fick öknamnet "Svinaryssland" på grund av de fattiga förhållandena, djurhållning, slakterier och den lantliga karaktären. Det sågs som ett enklare område med låg

status men stark social gemenskap. Många byggde sina egna hus, ofta i två våningar, och delade trädgårdar och kolonilotter.

Vid sekelskiftet kännetecknades Sofielund av öppna ytor och koloniträdgårdar. Området förändrades därefter succesivt och kom alltmer att präglas av ökad bebyggelse och förbättrad infrastruktur. År 1911 uppgick Sofielund i Malmö stad. Skolor, gator och VA-system förbättrades gradvis, och Sofielund kom under 1900-talet att befästas som ett viktigt industriområde i Malmö, särskilt längs Norra Grängesbergsgatan och området mot öster. Under 1970-80-talet skedde en kraftig omstrukturering där många företag lades ner eller flyttade, och nya småföretag och kulturverksamheter etablerades.

Sofielund beskrivs idag som en mångkulturell stadsdel. Området präglas av kulturverksamhet, föreningsliv, småföretag och initiativ för social och fysisk upprustning.

Barns närvaro och rörelsemönster

Norra Sofielund är redan idag en viktig plats för många barn och unga, både de som bor i området och de som går i någon av skolorna här. I området finns två grundskolor (Kastanjeskolan och Sofielundsskolan), flera förskolor samt fritidsgård, bibliotek (Garaget) och kulturhus (Arena 305). Detta gör att många barn i åldrarna 1–18 vistas i området varje vardag, ofta tillsammans med vuxna vårdnadshavare. Många barn som rör sig i Norra Sofielund bor dock i angränsande stadsdelar, vilket innebär att de dagligen behöver korsa tungt trafikerade gator som Lönngatan, Nobelvägen och Lantmannagatan för att ta sig till skola, fritids eller kulturaktiviteter. Dessa gator fungerar därmed som både livsnerv och barriär.

Fysiska strukturer och barriärer

Stadsdelens bebyggelsestruktur är varierad, vilket skapar både möjligheter och utmaningar. Många gator är smala med utstickande entréer, parkerade bilar och trafik, vilket begränsar barns rörelseutrymme och kan skapa en otrygg trafikmiljö. Flera centrala gator saknar cykelbanor eller har otillgängliga trottoarer. Trafiken längs Lönngatan, Lantmannagatan, Nobelvägen och Amiralsgatan upplevs av många som ett hinder för barnens fria rörlighet.

Samtidigt finns det en rad befintliga platser och grönytor som har potential att utvecklas till mer inkluderande, attraktiva och barnvänliga miljöer, till exempel Nobeltorget, Göingeplan, Stora Lekan, Palmgatan och delar av Rolfsgatan och Bokgatan. Befintliga målpunkter i området har potential att bli mer tillgängliga om centrala vägar till målpunkterna utformas för barns trygghet och framkomlighet.

Tidigare och pågående initiativ

Det finns en mångfald av initiativ i Norra Sofielund där barns perspektiv, delaktighet eller behov varit i fokus. Många av dessa har handlat om att skapa tryggare och mer levande gaturum, aktivera ödetomter eller utveckla nya samarbetsformer mellan civilsamhälle, fastighetsägare och kommunen. Flera av initiativen har genomförts i nära dialog med barn och unga, och pekar på återkommande behov av lektytor, trygg rörelsefrihet och möjligheter till meningsfullt deltagande. I den bilagda rapporten presenteras ett urval av platsspecifika initiativ.

Verksamheter och aktörer

I Norra Sofielund finns ett brett utbud av olika verksamheter som bidrar till liv, attraktivitet och aktivitet i stadsdelen. Här ryms allt från Pågen och Klättercenter öster om Lantmannagatan till teatergruppen Potato Potato i Sämjan och den gamla slipsfabriken på Palmgatan. En mångfald som skapar en levande och varierad miljö. Många barn och unga rör sig i Norra Sofielund då området huserar stadsdelsbiblioteket Garaget, musik- och kulturhuset Arena 305 och Sofielunds fritidsgård samt två skolor och sex förskolor.

Sofielundsskolan och Kastanjeskolan

Den kommunala Sofielundsskolan är en nyrenoverad och modern byggnad med 600 elever, från förskoleklass till nionde årskurs. Sofielundsskolans elever bor till stor del i Södra Sofielund, Norra Sofielund och i Möllevångsområdet.

Kastanjeskolan är en fristående grundskola med ca 220 elever från förskoleklass till nionde årskurs. Skolan drivs av en ideell förening utan vinstintresse och är både religiöst och politiskt obunden, med en allmän pedagogisk inriktning.

Förskolor

Norra Sofielund härbärgerar 6 förskolor vilka är; Sofielunds förskola, Sofia förskola, Förskolan Rolf, Klara förskola, Oasens förskola och Balders förskola. En av förskolorna, Balders förskola, planeras att avvecklas efter 2027 eftersom det temporära bygglovet då avslutas. Mängden förskolor och skolor i området leder till att det är många barn som vardagligen färdas till/från och inom området.

Verksamheter som vänder sig till barn i flera åldrar

I Norra Sofielund finns flera verksamheter som helt eller delvis vänder sig till barn. Några av dem som riktar sig alla åldrar är till exempel biblioteket Garaget och i Sämjan finns det nystartade Cirkusens Hus, Pegla Jiu Jitsu Club och Dansakademin. I angränsande områden finns ytterligare verksamheter med fokus på barn, exempelvis Gnistan på Lantmannagatan 64, Bryggeriet på Ystadvägen 44 och olika verksamheter längs Kopparbergsgatan i Sofielunds industriområde i östra delen. För de yngsta, tillsammans med vårdnadshavare, erbjuds öppna förskolan Kompassen i Södra Sofielund samt en avdelning på Biblioteket Garaget.

Verksamheter som vänder sig till äldre barn och ungdomar inkluderar Sofielunds fritidsgård, för barn mellan 12 och 18 år, samt Arena 305, som riktar sig till unga mellan 15 och 25 år. Sofielunds fritidsgård är en av Malmös mest välbesökta fritidsgårdar och erbjuder barn och unga en plats att umgås och hänga. För att stötta unga tjejer har fritidsgården endast öppettider för tjejer eller icke-binära på måndagar. Arena 305 är ett musik- och kulturhus med fokus på att stödja och stärka ungdomar genom musik. Verksamheten tillhandahåller replokaler, scener och studior samt personal med specialistkompetens som kan vägleda och stötta deltagarna. Folkets hus är en till verksamhet i området som tidigare har spelat en viktig roll som lokal knutpunkt. Flertalet av dessa verksamheter är koncentrerade i sydöstra eller centrala Norra Sofielund. Genom alla dessa olika verksamheter skapas mötesplatser där människor och kulturer kan mötas och knyta band.

Målpunkter utomhus

De verksamheter som tidigare nämnts fungerar som viktiga mötesplatser för barn i området. Utöver detta lockar lekplatser, sport- och aktivitetsytor samt grönområden barnen till utomhusaktiviteter, där de kan leka, röra sig

och umgås med varandra i sin närmiljö. Norra Sofielund erbjuder flera målpunkter för utomhusaktiviteter, såsom Naturmolnet, Stora Lekan, Multisportarenan, Gröningen och Nobeltorget. Utöver dessa används vändzonen vid Fritidsgården (Palmgatan) informellt som en plats där människor möts, leker och vistas, vilket bidrar till områdets liv och gemenskap.

Andra aktörer som påverkar stadsdelen

I Norra Sofielund utgör Byalaget Sofia och BID Sofielund centrala aktörer i det lokala utvecklingsarbetet och i samverkansstrukturer som exempelvis Samverkan Sofielund (drivs av stadskontoret i nuläget).

Sofielund kännetecknas av en fragmenterad fastighetsstruktur med omkring 160 fastighetsägare och stora variationer i förvaltning och skötsel. I Norra Sofielund är andelen allmännyttiga fastigheter låg, cirka 4 procent. Inom området pågår och har pågått flera stadsutvecklingsinitiativ, vilka har väckt diskussioner om risken för gentrifiering. Denna utveckling kan få betydelse för områdets sociala sammansättning över tid.

Norra Sofielund rymmer vidare en blandning av sociala, kulturella och kommersiella verksamheter som bidrar till stadsdelens vardagsliv och lokala service. Omsorgsverksamheter, mindre företag, restauranger och föreningsliv utgör viktiga delar av områdets struktur och mötesplatser.

Infrastruktur och flöden

Gång

De mest trafikerade gångstråken finns längs Nobelvägen, där cirka 1 000 personer rör sig dagligen. Detta kan förklaras av att vägen kopplar samman Möllevången och Norra Sofielund samt rymmer kollektivtrafik, cykelväg och många målpunkter.

Trottoarernas bredd och standard varierar inom Norra Sofielund. I den sydvästra delen finns flera gå- och gångfartsgator, bland annat Luthersgatan, västra delen av Bokgatan och den mellersta delen av Hasselgatan. I radhus- och villaområdena är trottoarerna ofta smala, vilket försvårar framkomligheten. Önskemål har framförts om att omvandla hela detta område till gångfartszon, mot bakgrund av att många barnfamiljer bor här och att barn dagligen rör sig till och från Kastanjeskolan. Norr om Ystadsgatan är trottoarerna bredare, vilket gynnar gående.

Med två skolor och sex förskolor i området rör sig många barn i gaturummet, vilket gör det centralt för konceptet Barnstadsdel att utforma trafikmiljöer som tar hänsyn till barns säkerhet och rörelsefrihet.

De stora trafiklederna runt Norra Sofielund bidrar både till god tillgänglighet och till avgränsning genom fysiska barriärer. Korsningen Lönngatan/Rolfsgatan lyfts som särskilt otrygg, med hög bilhastighet, bristfällig belysning söderut och barn som använder platsen som skolväg. Detta belyser behovet av att trafiksäkra överfarter för barn, en utmaning som gäller flera platser i stadsdelen och där åtgärder skulle stärka tillgängligheten.

Cykelflöden

Ett viktigt gång- och cykelstråk i stadsdelen är Rosengårdsstråket, som kopplar samman Rosengård med Norra Sofielund, Möllevången och vidare till Triangelns södra station, där det ansluter till flera cykelstråk. Cirka 4 000 cyklister passerar dagligen genom Sofielund via stråket, vilket ger Ystadsgatan stor potential att fungera som entré till Barnstadsdel Norra Sofielund. Även Nobelvägen och västra delen av Lönngatan har höga cykelflöden, med omkring 3 000 cyklister per dygn. Vid Lönngatan finns en kort cykelväg utan säker övergång.

Att cykla i blandtrafik kan bidra till otrygghet för cyklande barn, föräldrar med barn och förskolepersonal som använder lådcyklar. Dessa gator behöver bli tryggare ur trafiksynpunkt.

Kollektivtrafikförsörjning

Norra Sofielund har god tillgång till kollektivtrafik runt hela stadsdelen. I norr, vid Nobeltorget, trafikerar buss 5 och möjliggör resor till havet vid Västra hamnen utan byten. Busshållplatsen är placerad mitt i gatan och avskuren från torget, en lösning som både uppskattas och ifrågasätts. Placeringen ger god framkomlighet för bussarna men bidrar samtidigt till riskfyllda beteenden när resenärer korsar gatan för att nå hållplatsen.

Sydväst om stadsdelen ligger Södervärns busstation, som erbjuder förbindelser vidare mot bland annat Lund. Öster om Norra Sofielund går Malmöpendeln, med stationerna Rosengård vid Amiralsgatan och Persborg vid Lönngatan, som har tåg mot Malmö C och Kävlinge med stopp i Lomma. Södervärnsplans busshållplats används ofta av barn vid

Kastanjeskolan, medan Ystadsgatans hållplats ofta används av barn som går på Sofielundsskolan.

Bilflöden

Norra Sofielund omgärdas av flera av stadens större infartsleder med hög trafikbelastning. Amiralsgatan och Lönngatan är viktiga huvudstråk som kopplar innerstaden till Inre ringvägen, där Amiralsgatan förbinder city med Rosengård och Lönngatan Möllevången och Södervärn med Jägersro. Nobelvägen utgör en central trafikled mellan Värnhem i norr och Mobilia i söder och har den högsta trafikbelastningen i närområdet, med cirka 15 000 fordon per dygn.

Huvudstråken är generellt breda, ofta med två körfält och få övergångsställen. Den höga trafikintensiteten bidrar till buller, luftföroreningar och en upplevd otrygghet, särskilt för barn. De huvudsakliga bilgatorna i Norra Sofielund är Osbygatan, Ystadsgatan, Rolfsgatan, norra delen av Hasselgatan samt Bokgatan, varav flera är breda i sin utformning. Andra viktiga gator är lokalgatorna Sofielundsvägen, där entréer vetter mot gatan, samt Palmgatan med entréer till bland annat Slipsfabriken, Palmgatans kollektivverkstad och Kastanjeskolan.

Olycksstatistiken visar att Norra Sofielund inte sticker ut i jämförelse med andra områden i staden (mätt under en tioårsperiod), men detta speglar inte nödvändigtvis den upplevda tryggheten. Palmgatan, som angör två skolor och en förskola, liksom den östra delen av Bokgatan vid Sofielundsskolans entré, har potential att utvecklas till så kallade skolgator. Samtidigt finns behov av att analysera gatornas sammanhängande helhet, inklusive in- och utfarter och enkelriktningar, då dessa påverkar trafikflöden och tillgänglighet.

Parkering

Parkering i Norra Sofielund sker huvudsakligen på gatumark eller i direkt anslutning till den egna fastigheten i småhusområdena. Området har tre större parkeringsytor: en för boende- och besöksparkering väster om småhusområdet längs Nobelvägen, samt två fristående parkeringsplatser, vid biblioteket Garaget respektive öster om Sofielundsskolan. Längs Björkgatan i det västra radhusområdet råder parkeringsförbud, vilket skapar en rak och öppen gatumiljö där fordon riskerar att hålla höga hastigheter.

Rumslig analys

I Sofielund som helhet är socioekonomiska skillnader nära kopplade till områdets fysiska struktur. Norra Sofielund har en varierad bostadsstruktur som spänner från Sveriges största kollektivhus och äldre hyresrätter till sekelskiftesvillor. Barnfamiljer är främst bosatta i småskaliga villor och radhus samt i södra Sofielund, medan områden som Lönngården och Nobeltorget präglas av en högre medelålder. Totalt bor omkring 4 000 personer i Norra Sofielund.

För de boende värderas tillgänglighet, service och närhet till grönområden och lekplatser högt. Uppväxtmiljön har mot den bakgrunden stor betydelse, och områdets lekmiljöer behöver möta barns olika behov i olika åldrar samtidigt som de upplevs som trygga. Centralt är att skapa lekbara och lekfulla rum samt säkra, tillgängliga stråk som knyter samman bostäder, lekplatser och andra viktiga målpunkter.

Norra Sofielund har två tydliga karaktärer som skiljer sig åt på var sin sida om Ystadsgatan.

Norr om Ystadsgatan präglas området av en mer enhetlig bebyggelse med flerfamiljshus i tegel eller puts och verksamheter i bottenvåningarna längs de större gatorna. Denna del har relativt god tillgång till grönska i form av förgårdsmark med gräs, buskar och mindre träd. Dessa ytor rymmer potential att utvecklas till aktiva platser för barn och grannskap, beroende på fastighetsägarnas inställning. Gatorna norr om Ystadsgatan har generellt tillräckligt breda trottoarer och en varm, rödbrun markbeläggning som ger området en sammanhållen karaktär. Ensidig parkering på flera gator bidrar till god sikt och en öppen rumslighet. Samtidigt finns brister, exempelvis längs Trelleborgsgatan där låg skötsel och nedsmutsning påverkar miljön negativt. Göingeplan fungerar som en viktig grön mötesplats med lek, boule och vistelseytor, och barn i området har nära till större parker som Folkets park och Enskifteshagen, förutsatt att de stora trafiklederna kan passeras tryggt. Verksamhetslokaler i bottenvåningarna bidrar i de norra delarna till ett levande gatuliv och skapar potential för barn- och familjeinriktade verksamheter.

Söder om Ystadsgatan är bebyggelsen mer varierad och rymmer radhus, flerfamiljshus, skolor, bibliotek och verksamhetskvarter. Den funktionsblandade strukturen ger stadsdelen en levande och småskalig karaktär, men många mellanrum domineras av hårdgjorda ytor med

begränsad grönska och avsaknad av vatteninslag, vilket påverkar upplevelsevärdena negativt. I de västra delarna är gatorna smala och trottoarerna trängda av entréer, trappor och sopkärl. Samtidigt bidrar spontant växande stockrosor, tillsammans med tegel- och putsfasader, till ett tydligt skånskt uttryck. Nyare bebyggelse, har ett modernare formspråk men små innergårdar, vilket gör att barn ofta använder gaturummet för lek. Området rymmer flera viktiga målpunkter för barn och unga. Vad gäller verksamhetslokaler präglas den södra delen av Norra Sofielund av fler stängda eller tomma lokaler, vilket kan bidra till otrygghet, särskilt kvällstid.

Illustration Växtväcket 2025

Gröna miljöer

Norra Sofielund har brist på grönytor, vilket påverkar barns lek, hälsa och ökar risken för urbana värmeöar. Naturkontakt och biologisk mångfald främjar barns utveckling och gör leken inkluderande, stimulerande och varierad. Gröna miljöer kan samtidigt öka tryggheten, minska luftföroreningar, möjliggöra aktivitet och hantera regnvatten genom blågröna lösningar. Planering bör därför stärka barns tillgång till trygga, stimulerande och hälsofrämjande gröna miljöer.

Norra Sofielund hör till de områden i Malmö med lägst andel grönytor och har identifierats för sin brist på grönytor som ett område där insatser för att stärka det gröna är särskilt viktiga. Mot bakgrund av avsaknaden av träd, grönska och vatten är området en riskzon för urbana värmeöar. En tillgång i området är Naturmolnet med sina växtkompositioner och stigar som slingrar sig. Det är en barnvänlig miljö där barn kan bekanta sig med natur och odling.

Vision och vägen framåt

En Bullerbyvision

I en ambition att ta arbetet ett steg närmare verklighet togs först en vision fram för barnstadsdel Norra Sofielund, vilken utgår från den bullerbymodell som redogjordes för i inledningen. Flera olika visionsbilder togs fram, vilka fick tjäna som inspirationskälla. Dessa visionsbilder återfinns i bilagan.

I visionen läggs grunden för barns rörelsefrihet i Norra Sofielund genom ett sammanhängande och tydligt markerat gatunät som är utformat för låg hastighet, vistelse och lek, utan onödig genomfartstrafik och parkerade bilar. Gaturummet ska i första hand fungera som en trygg vardagsmiljö där barn kan röra sig självständigt, mötas och upptäcka sin stadsdel.

Gångfartsgator och gågator utgör områdets lokalgator och designas för en maximal hastighet på 10 km/h. De utformas som gårdsliknande grannskapsmiljöer och fungerar som platser där lek och sociala aktiviteter prioriteras före trafik, snarare än traditionella gator. Här skapas trygga, sammanhängande miljöer där barn och unga kan röra sig fritt, leka och vistas i vardagen. Dessa gator är särskilt viktiga för åldersgruppen 0–6 år och ger små barn möjlighet att röra sig fritt och utforska sin närmiljö med föräldrar och andra vuxna i nära anslutning.

I visionen skapas skolgator vid båda skolorna och de utformas som trygga ytor där barn prioriteras. Här minimeras biltrafik och fokus ligger på säkerhet, vistelse och möten före och efter skoldagen.

Lågfartsgator kompletterar strukturen och fungerar som stadsdelens nervbanor. Dessa gator möjliggör genomfart för cykeltrafik och utformas för en maximal hastighet på 20 km/h. De har en samlande och central karaktär och bedöms ha stor potential att öka rörelsefriheten för barn i åldrarna 6–12 år.

Som en viktig del av visionen leds biltrafiken i huvudsak via passager runt stadsdelen för att minska barriärer och skapa lugnare miljöer inne i området. Samtliga entréer till Norra Sofielund markeras tydligt *Barnstadsdel Norra Sofielund* för att stärka orienterbarheten och känslan av att komma in i en barnstadsdel. Markeringarna anpassas i höjd, skala och uttryck utifrån

små barns perspektiv och uppfattningsförmåga. Centrala platser och målpunkter i stadsdelen tydliggörs som viktiga noder för barn och unga.

Med ökad rörelsefrihet stärks också barns tillgänglighet till Norra Sofielunds befintliga och framtida målpunkter. Fler öppna ytor och förbättrade vistelsekvaliteter i närheten av hem, skola och fritidsgård skapar bättre förutsättningar för fri lek, utforskande och spontant häng. Stadsdelen erbjuder därmed i vår vision många och varierade möjligheter till vardagsliv, gemenskap och rörelse i utemiljön – på barns villkor.

Dessa visionära platser i Norra Sofielund utgör viktiga målpunkter för barn och unga och fungerar som nav för lek, rörelse, möten och vardagsliv. De är strategiskt placerade i stadsdelen och kopplade till det barnvänliga gatunätet, vilket gör dem lätta och trygga att nå på egen hand. Platserna ska erbjuda variation i innehåll och karaktär för olika åldrar och behov, och samtidigt vara inkluderande och inbjudande för hela stadsdelen. Ett leknät framträder nu alltmer tydligt i området.

I riktning mot målbilden

Lansering, tester och temporära insatser 2026-2027

Under 2026 genomförs flera samordnade åtgärder för att påbörja förverkligandet av Barnstadsdel Norra Sofielund, med fokus på barn, unga och trygga, levande stadsmiljöer. En lansering av Barnstadsdel Norra Sofielund sker på Rolfsgatan i anslutning till Naturmolnet, där en utställning och ett event kopplat till temporär gestaltning skapar en tydlig startpunkt och möjlighet till möten med boende, barn och unga. Samtidigt skapas ett sammanhängande område med gånggator i den sydvästra delen av stadsdelen samt i anslutning till Göingeplan i norr, kompletterat med understödjande temporär gestaltning för att tydliggöra platsens nya funktion och inbjuda till vistelse.

Ett lågfartsområde med hastighetsbegränsning på 30 km/h införs i hela stadsdelen för att öka trafiksäkerheten och skapa en mer barnvänlig trafikmiljö. Understödjande temporära lösningar för utformning, gestaltning och belysning genomförs på flera platser, bland annat längs Rolfsgatan, för att stärka trygghet, orienterbarhet och stadsdelens identitet. Platser aktiveras genom bland annat events kopplade till trafikregleringar. Barn och unga kommer involveras genom delaktighet och samskapande i både innehåll och utformning.

Barnvänlig och ungdomsanpassad gatukonst, såsom muralmålningar, bidrar till att förstärka stadsdelens uttryck och ge barn och unga möjlighet att känna igen sig i den offentliga miljön. Skolgator utreds vidare och en skolgata invigs 2027, som ett led i att skapa säkrare och mer trivsamma miljöer i anslutning till områdets skolor. Lekmiljöerna utvecklas genom en vidareutveckling av Stora lekan med ett lekotop-tänk som stärker kopplingen mellan lek, natur och lärande.

Parallellt genomförs en satsning på trädplanteringar och mer grönska för att förbättra stadsmiljöns ekologiska och sociala värden. Mindre trafiksäkerhetsåtgärder, såsom förbättrade överfarter, genomförs löpande för att ytterligare stärka tryggheten och tillgängligheten för barn och unga i Norra Sofielund.

Nya permanenta gatu- och stadsrum 2028 - 2030

På längre sikt, under perioden 2028–2030, fortsätter utvecklingen av Barnstadsdel Norra Sofielund med fokus på långsiktigt hållbara och permanenta lösningar i gaturum och stadsrum. Arbetet med skolgator fortskrider och fördjupas för att skapa trygga, tillgängliga och barnvänliga miljöer i anslutning till skolor och förskolor. Ytterligare en skolgata invigs 2028. Temporära inslag som testats tidigare ersätts successivt av permanenta gestaltningar med bland annat leksignaler och lekelement i gaturum och stadsrum, vilket stärker möjligheterna till lek, rörelse och spontana möten i vardagsmiljön.

Satsningarna på trädplanteringar och grönska utökas ytterligare för att förbättra stadsklimat, biologisk mångfald och vistelsekvaliteter. Samtidigt utvecklas fler vistelseytor genom platsutveckling i gaturum och stadsrum, där utformningen i högre grad stödjer lek och häng i attraktiva och trygga miljöer. Trafiksäkerheten och tryggheten stärks nu ytterligare genom minskade barriärer bland annat via trafiksäkrade överfarter till/från och inom området.

Rolfsgatan genomgår en mer omfattande process med förstudie, ombyggnation, omreglering och permanent gestaltning, i syfte att befästa gatans roll som ett tryggt, attraktivt och barnvänligt huvudstråk i stadsdelen. Gångator som tidigare införts med reglering och temporär understödjande gestaltning permanentas genom ombyggnation och gestaltning. Parallellt genomförs en förstudie följt av ombyggnation, omreglering och permanent gestaltning av Ystadsgatan, på sträckan mellan Lantmannagatan och Nobelvägen, för att stärka kopplingar, minska barriäreffekter och bidra till en mer sammanhängande och inkluderande stadsmiljö i Norra Sofielund.

Slutsatser och rekommendationer

Med grund i genomfört budgetuppdrag under 2025 är slutsatsen att det finns mycket goda förutsättningar för att gå in i ett genomförande utifrån de framtagna planerna för åren 2026-2030 för området Norra Sofielund.

En kraftfull mobilisering kring barnstadsdel Norra Sofielund kommer att göra Malmö till en föregångare i strävan att anpassa städer utifrån barn och ungas behov och önskemål. Satsningen får ringar på vattnet, inte bara inom Malmös övriga stadsdelar, utan också i andra svenska och europeiska städer. Tillsammans med det närbesläktade uppdrag stadsbyggnadsnämnden haft under 2025, med att ta fram ett koncept för barnens bästa stad i planering av nya stadsdelar och stadsmiljöer, kan lärdomar tas tillvara och användas i fler områden i Malmö.

Genomförandet bör följas upp och utvärderas kontinuerligt och med utgångspunkt i en upprättad baslinje, med fokus på såväl resvanor och målpunkter som på attityder och normer, både hos barn och vuxna.

Epilog

Budget 2026

När arbetet går från nämndsuppdrag till genomförande drivs det vidare via en central samordningsfunktion på förvaltningen. Genomförandet sker genom (om)prioriteringar inom ordinarie linjens verksamhet och budget men även (när det gäller trädplanteringar) med utökad ram. Det fortsatta arbetet kommer framöver att redovisas i både delårsrapport och årsanalys under åtagandet "Fastighets- och gatukontoret åtar sig att fortsätta utveckla Sveriges första barnstadsdel i Norra Sofielund där barnperspektivet är ledande för stadsmiljön".

Budget för 2026 är fastställd enligt nedan:

Budgetposter Barnstadsdel	SEK
Trafiktrygghet och temporär gestaltning	2 500 000
Kommunikation och grafisk produktion	600 000
Trädplanteringar	2 500 000
Prioriterade drift- och underhållsinsatser (grönska)	700 000
Lekotopsatsning lekplats	200 000
Trafikreglering (skyltning)	200 000
Utredningar	500 000
Aktivering & events	500 000
SUMMA:	7 700 000

Åtgärdsplan 2026-2027

Under 2026-2027 ser åtgärdslistan ut enligt nedan:

- Lansering av Barnstadsdel Norra Sofielund på Rolfsgatan i anslutning till Naturmolnet, med utställning och dialog
- Utökat område med gångator i sydvästra delen av området samt i anslutning till Göingeplan med understödjande temporär gestaltning
- Lågfartsområde med 30 km/h i hela stadsdelen införs
- Temporär utformning/gestaltning/belysning (bl a Rolfsgatan)
- Aktivering av platser och events (kopplat till trafikregleringar), involvering och samskapande med barn och unga i området
- Barnvänlig/ungdomsanpassad gatukonst/muralmålningar

- Skolgator utreds och en skolgata invigs
- Utveckla "Stora Lekan" med lekotop-tänk
- Utredda förvaltarskapet för vändplatsen utanför Sofielunds folkets hus
- Satsning på trädplanteringar och grönska
- Mindre trafiksäkerhetsåtgärder vid överfarter

Åtgärdsplan 2028-2030

Under 2028-2030 ser åtgärdslistan ut enligt nedan:

- Fortsatt satsning på skolgator
- Permanenta leksignaler/lekelement i gaturum/stadsrum
- Utökade trädplanteringar och satsningar på mer grönska
- Vistelseztor/platsutveckling i gaturum/stadsrum
- Minskade barriärer via trafiksäkrade överfarter till/från området
- Trafiksäkrade överfarter inom området
- Förstudie, ombyggnation, omreglering och permanent gestaltning av Rolfsgatan
- Permanent ombyggnation gågator
- Förstudie, ombyggnation, omreglering och permanent gestaltning av Ystadsgatan (mellan Lantmannagatan och Nobelvägen)